

Warszawa, dnia 4 września 2015 r.

Poz. 1310

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2015 r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w pkt 17 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 18 w brzmieniu:
„18) projekt socjalny – zespół działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym.”;
- 2) w art. 8 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91, przysługuje.”;
- 3) w art. 17 w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;”;
- 4) w art. 18 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;”;
- 5) w art. 22 pkt 14 otrzymuje brzmienie:
„14) finansowe wspieranie programów w określonym przez wojewodę obszarze pomocy społecznej, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty uprawnione, o których mowa w art. 25 ust. 1; do wyboru programów stosuje się odpowiednio przepisy art. 25;”;
- 6) w art. 23 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:
„6) nadzór merytoryczny nad szkoleniem w zakresie organizacji pomocy społecznej i specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny oraz nad szkoleniem dla superwizorów pracy socjalnej;”;
- 7) w art. 37 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Przy ustalaniu uprawnienia oraz wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego.”;
- 8) w art. 45 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.”;
- 9) art. 48 otrzymuje brzmienie:
„Art. 48. Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona.”;
- 10) art. 48a otrzymuje brzmienie:
„Art. 48a. 1. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni albo schronisku dla osób bezdomnych.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 693, 1045 i 1240.

2. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

3. Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia.

4. Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące.

5. W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce.

6. W noclegowni i schronisku nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych.

7. W szczególnie uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się przebywanie w noclegowni i w schronisku osób pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych.

8. Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi.

9. W sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową przyznanie schronienia może nastąpić z pominięciem standardów, o których mowa w ust. 14, oraz w innej formie niż określona w ust. 1.

10. Poniesione wydatki na świadczenia w postaci schronienia w ogrzewalni lub noclegowni udzielone na podstawie art. 101 ust. 3 nie podlegają zwrotowi przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania albo miejsce ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały.

11. Wojewoda prowadzi rejestr placówek udzielających tymczasowego schronienia.

12. Rejestr jest jawny.

13. Wojewoda corocznie, do dnia 30 czerwca, ogłasza rejestr w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz publikuje na przedmiotowej stronie internetowej.

14. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) standard podstawowych usług świadczonych w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych i ogrzewalniach,
- 2) kwalifikacje osób świadczących usługi w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych i ogrzewalniach,
- 3) standard obiektów, w których mieszczą się noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych i ogrzewalnie – kierując się potrzebą zapewnienia osobom bezdomnym kierowanym do tych placówek właściwego wsparcia.”;

11) po art. 48a dodaje się art. 48b w brzmieniu:

„Art. 48b. 1. Przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej odpowiedniego rozmiaru bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do pory roku.

2. Pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

3. Pomoc, o której mowa w ust. 2, przyznana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków.

4. Osoba lub rodzina może otrzymać pomoc w formie rzeczowej w postaci produktów żywnościowych.

5. Pomoc, o której mowa w ust. 1–4, przyznawana:

- 1) doraźnie dzieciom i młodzieży,
- 2) w sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego

– nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione na udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi.”;

12) w art. 49 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Jeżeli osoba bezdomna przebywa w schronisku dla bezdomnych, indywidualny program wychodzenia z bezdomności może być opracowany przez pracownika socjalnego zatrudnionego w tej placówce, z zastrzeżeniem ust. 5.

4. Realizatorem indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności w przypadku, o którym mowa w ust. 3, jest schronisko dla bezdomnych.”;

13) w art. 51 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Ośrodkiem wsparcia, o którym mowa w ust. 1–3, może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla bezdomnych oraz klub samopomocy.”;

14) w art. 51b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi ustala się w wysokości 5% kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 300% odpowiedniego kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2.”;

15) w art. 51c ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wojewoda corocznie ustala średnią miesięczną wojewódzką kwotę dotacji na jednego uczestnika ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- 1) dla środowiskowych domów samopomocy w wysokości nie niższej niż 250% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1;
- 2) dla klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w wysokości nie niższej niż 80% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1.”;

16) po art. 64 dodaje się art. 64a w brzmieniu:

„Art. 64a. Osobę zobowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty na jej wniosek pod warunkiem, iż przedstawi prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona.”;

17) w art. 89 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w wysokości 30% podstawy miesięcznie przysługuje osobie usamodzielnianej kontynuującej naukę w gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej, szkole wyższej, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, w zakładzie kształcenia nauczycieli lub u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.”;

18) w art. 96 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wydatki na usługi, pomoc rzeczową, posiłki, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego.”;

19) w art. 106:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Udzielenie świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni, sprawienia pogrzebu, a także przyznanie biletu kredytowanego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.”;

b) w ust. 5 wyrazy „12 i 107 ust. 5” zastępuje się wyrazami „art. 12 i art. 107 ust. 5”;

20) w art. 107:

a) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Przy przeprowadzaniu rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz świadczeniu pracy socjalnej w środowisku może uczestniczyć drugi pracownik socjalny. Rodzinny wywiad środowiskowy oraz świadczenie pracy socjalnej w środowisku może się odbywać w asyście funkcjonariusza Policji.

3b. Kierownik ośrodka pomocy społecznej, na wniosek pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej lub z własnej inicjatywy, może wystąpić z wnioskiem do właściwego miejscowo komendanta Policji o asystę w trakcie przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego lub świadczenia pracy socjalnej w środowisku. Właściwy miejscowo komendant Policji jest obowiązany do zapewnienia pracownikowi socjalnemu asysty Policji przy przeprowadzaniu rodzinnego wywiadu środowiskowego lub świadczeniu pracy socjalnej w środowisku.”;

- b) w ust. 5b:
- pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka lub książeczki zdrowia dziecka;”;
  - pkt 17 otrzymuje brzmienie:
„17) zaświadczenia, o których mowa w art. 8 ust. 7 i 8;”;
- 21) w art. 117:
- a) w ust. 3 po pkt 8 dodaje się pkt 8a i 8b w brzmieniu:
- „8a) przeprowadzanie postępowania oraz egzaminu w zakresie uzyskiwania certyfikatu superwizora pracy socjalnej w terminie wyznaczonym przez Komisję oraz informowanie osób ubiegających się o dopuszczenie do egzaminu na superwizora pracy socjalnej o terminie egzaminu;
  - 8b) opiniowanie dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego programów szkoleń dla superwizorów pracy socjalnej i przedstawianie informacji na temat zasobów jednostek, o których mowa w art. 121a ust. 4.”;
- b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
- „3a. Rejestr wydanych certyfikatów superwizora pracy socjalnej jest jawny i udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.”;
- c) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:
- „6. Komisja, w zakresie organizacji egzaminów dla superwizorów pracy socjalnej, współpracuje z jednostką organizacyjną, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i której zakres działania obejmuje prowadzenie działalności szkoleniowej adresowanej do służb społecznych oraz instytucji działających w obszarze polityki społecznej oraz organizację egzaminów z zakresu tematyki polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy społecznej i pracy socjalnej.”;
- 22) art. 121a otrzymuje brzmienie:
- „Art. 121a. 1. Superwizja pracy socjalnej polega na ustawicznym rozwoju zawodowym pracowników socjalnych, służącym utrzymaniu wysokiego poziomu świadczonych usług, zachowaniu i wzmocnieniu kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia, poszukiwaniu źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania.
2. Prawo do korzystania z superwizji pracy socjalnej prowadzonej przez superwizorów pracy socjalnej ma każdy pracownik socjalny.
3. Superwizorem pracy socjalnej może być osoba, która ukończyła szkolenie dla superwizorów pracy socjalnej, przystąpiła do egzaminu, zdała egzamin i uzyskała certyfikat superwizora pracy socjalnej.
4. Szkolenie, o którym mowa w ust. 3, mogą realizować jednostki prowadzące kształcenie pracowników socjalnych lub szkolenia z zakresu I lub II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny i wykazujące się co najmniej 3-letnim doświadczeniem w tym zakresie po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na prowadzenie szkoleń dla superwizorów pracy socjalnej.
5. Warunkiem przystąpienia do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej jest złożenie wniosku o dopuszczenie do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej, a także wykazanie się posiadaniem wykształcenia wyższego magisterskiego uprawniającego do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, lub posiadaniem decyzji o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1004) oraz co najmniej 5-letnim stażem w zawodzie pracownika socjalnego lub wykazanie się udokumentowanym doświadczeniem w przeprowadzeniu co najmniej 500 godzin szkoleń dla pracowników socjalnych z zakresu umiejętności interpersonalnych i społecznych, metodyki pracy socjalnej, diagnozy socjalnej, warsztatu pracy pracownika socjalnego lub aksjologii pracy socjalnej w okresie ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczeniu do szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej.
6. Za egzamin, o którym mowa w ust. 3, w tym za egzamin poprawkowy, osoby przystępujące wnoszą opłatę w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym.
7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) cele, wytyczne i standard dla superwizji pracy socjalnej,
  - 2) minimum programowe dla szkolenia superwizorów pracy socjalnej, o którym mowa w ust. 3,
- ”

- 3) sposób szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej,
- 4) sposób wnoszenia odpłatności za postępowanie związane z uzyskaniem certyfikatu, w tym za egzamin i egzamin poprawkowy,
- 5) organizację i sposób przeprowadzania egzaminu,
- 6) wzór certyfikatu superwizora pracy socjalnej,
- 7) warunki, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o uzyskanie zgody na prowadzenie szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej,
- 8) sposób i warunki nadawania podmiotom ubiegającym się o uzyskanie zgody na prowadzenie szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej uprawnień do prowadzenia szkoleń dla superwizorów pracy socjalnej,
- 9) wymagania dotyczące kadry dydaktycznej szkolenia dla superwizorów pracy socjalnej,
- 10) sposób prowadzenia nadzoru merytorycznego nad szkoleniami dla superwizorów pracy socjalnej,
- 11) zasady wyboru jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 117 ust. 6, i warunki jej współpracy z Komisją w zakresie organizacji egzaminów na superwizora pracy socjalnej

– uwzględniając potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu szkolenia i przygotowania superwizorów pracy socjalnej, odpowiedniego poziomu świadczonych usług przez pracowników socjalnych, ujednoczenia wymogów dotyczących uzyskania certyfikatu superwizora, ujednoczenia wzoru certyfikatu oraz ujednoczenia wymogów prowadzenia szkoleń dla superwizorów pracy socjalnej i sposobu prowadzenia nadzoru merytorycznego nad szkoleniami dla superwizorów pracy socjalnej.”;

23) po art. 126 dodaje się art. 126a w brzmieniu:

„Art. 126a. W przypadku powzięcia wiadomości o prowadzeniu bez zezwolenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, przepis art. 126 stosuje się.”.

Art. 2. 1. W roku 2016 kwota dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 3 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, wynosi 200%.

2. W roku 2017 kwota dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 3 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, wynosi 230%.

Art. 3. Osoby posiadające wykształcenie wyższe magisterskie uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, lub posiadające decyzję o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1004), które w okresie ostatnich 5 lat przed dniem wejścia w życie ustawy, przeprowadziły co najmniej 500 godzin konsultacji i poradnictwa dla pracowników socjalnych z zakresu umiejętności interpersonalnych i społecznych, metodyki pracy socjalnej, diagnozy socjalnej, warsztatu pracy pracownika socjalnego lub aksjologii pracy socjalnej – polegających na wzmacnianiu kompetencji zawodowych pracowników socjalnych, mogą przystąpić do egzaminu, o którym mowa w art. 121a ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie nie dłuższym niż 2 lata od dnia wejścia w życie ustawy, bez konieczności odbywania szkolenia, o którym mowa w art. 121a ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Rejestr, o którym mowa w art. 48a ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym staje się rejestrem, o którym mowa w art. 48a ust. 11 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 5. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ustawy ogrzewalnię, noclegownię lub schronisko dla bezdomnych, niespełniające standardów, o których mowa w art. 48a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, są obowiązane dostosować do tych standardów ogrzewalnię, noclegownię lub schronisko dla bezdomnych, w terminie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 9, 10 i 11 oraz art. 4, które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 1 pkt 15, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*